

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2024-753

30.8.2024

DNB Livsforsikring AS (Pensjon, Personal)

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Sikkerhetstrening – vridning i kne – arbeidsulykke – årsakssammenheng - yfl. § 11 første ledd bokstav a.

Forsikrede skadet høyre kne under sikkerhetstrening knyttet til sin jobb på psykiatrisk akuttpost. Journalnotatene viste at kneet bedret seg i månedene etter hendelsen, men fortsatt var ustabilt. MR viste ACL-ruptur og mulig skade mediale menisk. Foretaket avslo krav med henvisning til at det ikke forelå arbeidsulykke. Saken reiste spørsmål om det forelå arbeidsulykke, samt årsakssammenheng. Etter en konkret vurdering uttalte nemnda at hendelsen måtte anses som en arbeidsulykke etter det avdempede ulykkesbegrepet. Nemnda bemerket at det ikke var fremlagt noen spesialisterklæring eller lignende som konkluderte med årsakssammenheng mellom hendelsen og forsikredes varige plager, og forsikrede hadde dermed ikke sannsynliggjort en slik årsakssammenheng. Forsikrede ble gitt delvis medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede deltok på en sikkerhetstrening 29.3.22 i regi av arbeidsgiver. Forsikrede mener å ha skadet seg i høyre kne under denne treningen.

I skademelding til foretaket 5.5.22 ble hendelsen(e) 29.3.22 beskrevet slik:

Ble påført vridning i høyre kne av medpersonal under sikkerhetstrening. Fikk ny vridning og smell i samme kneet med annet personal like etter. Kneet ble smertefullt, hovnet opp, fikk nedsatt bevegelighet og hadde behov for ispose. Kneet fortsatt smertefullt ved vektbæring, vridninger og full kneekstensjon og fleksjon.

Hendelsen ble meldt til Nav som yrkesskade samme dag, 5.5.22. I skademeldingen til Nav ble det oppgitt "vridning av kne høyre".

Foretaket bekreftet 18.5.22 at skademelding var mottatt, og ba om nærmere informasjon om hendelsen som førte til skaden.

Saken ble avgjort av Nav 11.7.22, som avslo kravet om godkjenning av yrkesskade.

Første kontakt med helsevesenet etter hendelsen fremgår av journal fra idrettsklinikk 14.7.22:

Plager i høyre kne. To kraftige vridninger enda mars under sikkerhetstrening - jobber som fysio på psyk. Skademenisme: valgus + UR av legg. Sterke smerter samt leddlyd ved andregangs traume.

Det er i samme journal 18.8.22 notert:

Bedring i kneet: ingen hvilesmerter. Sykling og svømming går greit. (...)

Opplever at kneet gir etter og svikter ut til siden, særlig ved løp/gange i skrått terreng. En episode med vridning på låst ben, hovent og ømt i en dag, to uker siden sist han var her.

I e-post 26.8.22 utdypet forsikrede hendelsesforløpet ytterligere:

(...)

1. Jobber ved en psykiatrisk akuttpost hvor vi har sikkerhetstrening med instruktør en gang i uken. Her trener vi på kommunikasjon, deeskalerende arbeid samt fysiske håndteringsteknikker hvis en pasient går til angrep på oss ansatte eller andre pasienter og pårørende. Den første vridningen kom i forbindelse med en teknikk hvor jeg skulle legges i bakken fra stående av et annet personal. Benet ble "hengende" igjen på matta da jeg sto med en del vekt på foten, samtidig som jeg ble brutt bak, ned og mot min høyre, som ga en lite gunstig stilling i kneet. Opplevde det som en liten vridning uten å tenke mer over dette.
2. Den andre vridningen kommer under samme økt, hvor jeg regelrett har maksimal uflaks. Personalet jeg trener med er 25 kg tyngre enn meg og i det han utfører nedleggingsteknikken står jeg med vekt på samme ben som ved første hendelse. Utfallet hans kommer overraskende på meg og benet blir hengende i underlaget og det kommer en kraftig "klunkelyd" fra kneet og umiddelbare smerter som gjør at jeg må avslutte trening og legge på is. Smertene sitter på lateralside på kne og gir hevelse med redusert bevegelighet.

Videre beskrev forsikrede at han hadde trent rehabiliterende øvelser i etterkant, men ikke opplevde at kneet var stabilt nok til å gjenoppta vanlig hverdagstrening eller sikkerhetstrening på arbeidsstedet. Forsikrede fikk en second opinion og ble henvist videre for undersøkelser. Fastlegen noterte i journalnotat 7.10.22 at kneet hadde blitt noe bedre, men fortsatt var veldig ustabil og at forsikrede var redd for å belaste feil. Forsikrede ble henvist til MR undersøkelse av høyre kne.

Foretaket avsto krav under yrkesskadeforsikringen 4.11.22 med henvisning til at skaden ikke var forårsaket av en arbeidsulykke etter yfl. § 11.

Av poliklinisk notat 2.12.22 fra klinikk for kirurgi ved sykehuset fremgår det:

Diagnose: M235 ACL-ruptur høyre kne.

Planlagt inngrep: ACL-rekonstruksjon.

Vridningstraume høyre kne under sikkerhetstrening på jobb i mars. Har gått til opptrening, fungerer godt til daglig, men greier ikke å gjenoppta ønsker fysisk aktivitet. Føler kneet er ustabil, opplevd sviktepisoder. Smerter lateralt. Er til vanlig fysisk aktiv med en del knekrevende aktiviteter. MR har vist til ACL-ruptur og mulig skade mediale menisk.

Vurdering: ACL-ruptur høyre kne, ung pasient som driver med knekrevende aktivitet. Ikke tilfredsstillende resultat med opptrening. Indikasjon for ACL-rekonstruksjon, samtidig vurdering i forhold til meniskskade. Ingen sikker meniskskade klinisk eller på MR.

Forsikrede klaget på foretakets avslag 29.3.23. Av klagen fremgår det blant annet:

(...) Dere kan ifølge skrivet deres ikke se at det oppsto noe plutselig eller uventet da jeg skadet meg. Vi er helsepersonell som trener for å ivareta sikkerhet til pasienter og medpersonale. Det er IKKE slik at vi forventer slike type skader når vi trener. Det var en tidsavgrenset ytre hending som skjedde så plutselig og uventet på grunn av ytterliggående faktorer som jeg ikke hadde kontroll over at det. Påkjenningen var såpass kraftig og usedvanlig, som gjorde den så skadevoldende som den ble. Nettopp dette gjør at hendelsen hadde et ulykkespreg over seg. (...) Dere viser til to skadesaker som omhandler politi. Dette er ikke relevant sak å vise til da u.t jobber i spesialisthelsetjenesten og ikke som politi. Jeg driver heller ikke med arrestasjonstrening og lignende teknikker.

Nav la til grunn 2.3.23 at han ble utsatt for en plutselig og uventet ytre hendelse og at vilkåret om arbeidsulykke er oppfylt.

Forsikrede har i det vesentligste anført at det foreligger en arbeidsulykke. Han mener det er begrunnet i en plutselig og uventet ytre hendelse som har forårsaket skaden. Forsikrede mener det ikke er grunnlag for å sammenligne med lignende saker i politiet og for fengselsbetjenter. Nav har godkjent hendelsen som en arbeidsulykke. Forsikrede anfører videre at det er årsakssammenheng mellom hendelsen og senere plager.

Foretaket har i det vesentligste anført at skaden ikke er å anse som en arbeidsulykke, verken under det markerte eller avdempede ulykkesbegrepet etter yfl. § 11 bokstav a. Det foreligger ikke

en plutselig eller uventet hendelse i forbindelse med sikkerhetstreningen hvor det skulle gjennomføres nedleggingsteknikk. Forsikrede har ikke heller utført oppgaver som ligger utenfor rammene av hans arbeid, og det foreligger ikke opplysninger om at gjennomføringen av øvelsen ikke var i samsvar med opprinnelig prosedyre eller at den ble gjennomført på en usedvanlig måte. Foretaket har vist til en rekke nemndsavgjørelser hvor forsikrede har blitt påført skade ved arrestasjonsteknikk/nærkamptrening, se for eksempel avgjørelse 2020-928, 2020-929, 2020-930, 2020-931 og 2020-932, og nemnda har kommet til at ulykkesbegrepet ikke er oppfylt. Foretaket bestrider subsidiært at det foreligger årsakssammenheng.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om forsikrede var utsatt for en arbeidsulykke på jobb 29.3.22 i henhold til yrkesskadeforsikringsloven (yfl.) § 11, første ledd bokstav a.

Det er kravstiller, altså forsikrede, som har bevisbyrden og som i tilstrekkelig grad må sannsynliggjøre at vilkårene for utbetaling er oppfylt, herunder at han var utsatt for en arbeidsulykke 29.3.22.

Begrepet arbeidsulykke i yfl. § 11 første ledd bokstav a skal forstås på samme måte som i folketrygdloven § 13-3, jf. Ot.prp. nr. 44 (1988-1989) s. 89. I § 13-3 annet ledd defineres to ulike kategorier arbeidsulykker; det markerte ulykkesbegrep (en plutselig eller uventet ytre hending) og det avdempede ulykkesbegrep (en konkret tidsbegrenset ytre hending som medførte en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommendes arbeid).

Forsikrede har opplyst at han under øvelsen var utsatt for to hendelser på rad. Nemnda forstår forsikredes e-post 26.8.22 slik at kneskaden først oppstod ved den andre hendelsen. Ved beskrivelsen av første hendelse har forsikrede angitt at han opplevde hendelsen "som en liten vridning uten å tenke mer over dette".

I skademeldingen av 5.5.22 er den andre hendelsen beskrevet som en vridning og smell i høyre kneet med annet personale. Forsikrede ga på forespørsel fra foretaket supplerende/utfyllende informasjon om hendelsesforløpet i e-post av 26.8.22, og har angående den andre hendelsen beskrevet at han trente på en nedleggingsteknikk med et annet personale som var 25 kg tyngre enn ham. Forsikrede stod med vekt på høyre ben, og motpartens utfall kom overraskende på forsikrede og benet ble hengende i underlaget.

Slik saken er opplyst finner nemnda det klart at den andre hendelsen ikke omfattes av det markerte ulykkesbegrepet, idet det ikke er tale om en plutselig eller uventet ytre hending. Spørsmålet er etter dette om den andre beskrevne hendelsen er omfattet av det avdempede ulykkesbegrepet.

Det nærmere innholdet i det avdempede ulykkesbegrep er avklart gjennom flere høyesterettsavgjørelser. I Rt-2009-1626 avsnitt 29 er det uttalt:

Dersom det ikke har skjedd en ulykkesartet hendelse, kreves det altså at den trygdede har vært utsatt for en påkjenning eller belastning utenfor arbeidets alminnelige ramme – det må ha skjedd et avvik fra det normale i vedkommende arbeid. Avviket kan enten bestå i at arbeidstakeren har utført oppgaver som ligger utenfor rammene for arbeidet, eller i at ordinært arbeid har blitt gjennomført på en uvanlig måte, men avviket må uansett ha medført en usedvanlig påkjenning eller belastning.

I Rt-2005-1757 avsnitt 51 har Høyesterett uttalt at det ikke gjelder noe tilleggskrav om ytre hending "i tilfeller hvor arbeidstakeren på grunn av en vanskelig arbeidsstilling eller av andre grunner er blitt utsatt for en ekstraordinær belastning eller påkjenning".

Forsikrede jobbet ved en psykiatrisk akuttpost der de ansatte har sikkerhetstrening med instruktør en gang i uken. Under denne sikkerhetstreningen trener de ansatte på kommunikasjon, deeskalerende arbeid samt fysiske håndteringsteknikker dersom en pasient går til angrep på de ansatte, andre pasienter eller pårørende. Etter nemndas syn må den ukentlige sikkerhetstreningen anses som en del av forsikredes arbeidsoppgaver. Videre finner nemnda at skader som skjer under organiserte og planlagte øvelser, i utgangspunktet ikke kan anses å skyldes en arbeidsulykke.

Det er imidlertid opplyst at det ved den aktuelle treningen var en betydelig vektforskjell (25 kg) mellom forsikrede og den som utførte nedleggingsteknikken, og at motpartens utfall kom overraskende på forsikrede samt at benet ble hengende fast i underlaget. Disse forholdene tilsier etter nemndas syn samlet sett at det er tale om en hendelse som må anses usedvanlig i forhold til en normal treningssituasjon, og dermed forsikredes arbeidsoppgaver.

På bakgrunn av foretakets anførsler finner nemnda grunn til å bemerke at saken skiller seg fra TRR-2009-466. Den saken gjaldt en arbeidstaker som jobbet ved klinikk for sikkerhetspsykiatri ved sykehus, der de i likhet med aktuelle sak drev ukentlige trening i håndtering av angrep fra psykiatriske pasienter. I avgjørelsen er det presisert at det ikke er opplyst om forhold ved situasjonen som tilsier avvik fra en normal treningssituasjon, samt at den betydelige vektforskjellen måtte anses som kjent, og at det ikke var opplysninger om at vedkommende som utførte angrepet foretok seg noe usedvanlig. I aktuelle sak er det derimot opplyst om slike forhold, jf. ovenfor.

Videre bemerker nemnda at aktuelle sak skiller seg fra nemndas tidligere avgjørelser om skader oppstått i forbindelse med arrestasjonsteknikk og nærkamptrening for ansatte i politiet, jf. bl.a. 2020-932 og 2020-928. Ved vurderingen av om det foreligger et tilstrekkelig stort avvik fra det som er normalt i forsikredes arbeid, vil hvilke påkjenninger den forsikrede må regne med i det aktuelle yrket inngå som en del av den samlede vurderingen av omstendighetene da skaden ble påført, jf. LB-2018-152131, Rt-2006-1642 avsnitt 36 og NOU 1990:20 s. 575. Gjennomføring av arrestasjoner inngår som en del av politiets normale arbeidsoppgaver. For helsepersonell har slike øvelser derimot fokus på selvforsvar både for den ansatte selv og andre. Øvelsen i aktuelle sak var videre i regi av arbeidsgiver, som derfor hadde mulighet til å styre hvordan det skulle foregå. I slike tilfeller er det etter nemndas syn nærliggende at arbeidsgiver står nærmest til å bære ansvar for den risikoen øvelsen utgjorde jf. f.eks. nemndas avgjørelse 2021-637.

Etter en konkret vurdering finner nemnda at hendelsen omfattes av det avdempede ulykkesbegrepet.

Spørsmålet blir etter dette om det er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom arbeidsulykken og forsikredes vedvarende plager i høyre kne.

Det vil foreligge årsakssammenheng mellom hendelsen 29.3.22 og forsikredes vedvarende plager i høyre kne dersom hendelsen er en nødvendig betingelse for plagene, og ulykken har vært så vidt vesentlig i årsaksbildet at det er naturlig å knytte ansvar til den, jf. Rt-1992-64.

En vurdering av årsakssammenheng har både en juridisk og en medisinsk side. Nemnda har ikke medisinsk kompetanse og kan ikke foreta en medisinsk vurdering eller overprøve det medisinskfaglige skjønn som leger har utvist i en sak. Dette innebærer at i saker der forsikrede ikke har støtte for sitt syn i en begrunnet sakkyndig erklæring, vil nemnda normalt legge til grunn at det ikke er sannsynliggjort årsakssammenheng, se nemndas avgjørelser 2017-418 og 2017-824.

Slik nemnda forstår klagen anfører forsikrede at skaden på korsbånd/brusk/leddbånd oppstod 29.3.22.

Nemnda kan ikke se at det i praksis er utviklet særskilte kriterier for vurdering av sammenhengen mellom en vridning og denne typer skader/plager, jf. bl.a. 2022-942. En vurdering av årsakssammenheng må da bero på en juridisk vurdering av de fremlagte sakkyndige erklæringer. I denne vurderingen er det sentralt om de sakkyndige har vurdert og begrunnet om den aktuelle hendelsen kunne medføre skaden/plagene, om symptomene tyder på sammenheng mellom hendelsen og skadene/plagene og om det er andre sannsynlige forklaringer på skaden/plagene, jf. Rt-2007-1370 avsnitt 38.

Når det i aktuelle sak ikke er fremlagt noen spesialisterklæring eller lignende, der det foretas en medisinsk begrunnet vurdering og som konkluderer med årsakssammenheng mellom hendelsen 29.3.22 og forsikredes varige plager, kan ikke nemnda se at det er sannsynliggjort slik årsakssammenheng.

Det bemerkes at foretaket har anført at fraværet av akuttsymptomer, tilsier at det er mindre sannsynlig at hendelsen førte til et traume som er egnet til å påføre forsikredes varige kneskader. Slik saken er opplyst legger nemnda til grunn at forsikrede etter hendelsen første gang var i kontakt med helsevesenet 14.7.22. Journalnotatet denne dagen omtaler hendelsen og vridningene under sikkerhetstreningen 29.3.22, og plager i høyre kne i den forbindelse. Saken ble meldt til foretaket og Nav mai 2022, altså før forsikrede oppsøkte fysioterapeuten.

Slik nemnda forstår klagen anføres det at det foreligger akutt- og brosymptomer. Det følger av klagen at siden forsikrede jobber som fysioterapeut, vurderte han selv at skademekanismen kunne tilsi strukturelle skader og oppsøkte en lokal fysioterapeut 14.7.22 for å få en second opinion. Til dette bemerkes at tidsnære bevis tillegges størst vekt i bevisvurderingen, jf. HR-2019-2336 avsnitt 35. Dette gjelder spesielt beskrivelser av fagfolk for å få kartlagt en tilstand, herunder nedtegnelser i legejournaler om funn og symptomer, jf. Rt-1998-1565. Bevis som tilkommer etter at det er oppstått uenighet med foretaket, tillegges mindre vekt. Dette er også et utslag av nemndas rent skriftlige saksbehandling.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Forsikrede gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Barbro Paulen (bransjerepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).